

MUOTOILUN MUUNTUVAT AMMATTIKUVAT

Seurantatutkimus tekstiilialan
AMK-tutkinnon suorittaneiden
urapoluista ja ammatillisen toimijuuden
toteutumisesta.

Eija Nevala

Seurantatutkimus tarjoaa tietoa tekstiilialan ammattikorkeakoulutuksen tuottamasta osaamisesta, koulutuksen hyödynnettävyydestä sekä ammatillisen toimijuuden toteutumisesta.

Tutkimusaineiston muodostavat 2000-luvun taitteessa valmistuneiden tekstiilialan AMK-artenomien urapolkukuvaukset, joita tarkastellaan

- toimialan ja tehtäväkentän,
- urapolkujen rakenteen sekä
- toimijuutta suuntaavien makro-, meso- ja mikrotason tekijöiden näkökulmasta.

Nevala, Eija:
Muotoilun muuntuvat
ammattikuvat: seurantatutkimus
tekstiilialan AMK-tutkinnon
suorittaneiden urapoluista ja
ammatillisen toimijuuden
toteutumisesta.
Oulun yliopisto, 2024.

TUTKIMUSAINEISTO

Tutkijan tausta:

Tekstiilialan
koulutus
(artenomi + TaM)

Pedagoginen
kokemus +10 v

Alan yrittäjäys
+20 v

Muotoilualan
järjestöaktiivi

Koulutuspoliittiset
mietinnöt OPH/OKM

Tilastotietoa alan
koulutuspaikkojen muutoksista
vuosina 1995 - 2024

Kyselytutkimus 1996

22 urapolkukuvausta 2023/24

Webropol-kysely
tekstiilialan AMK-
tutkinnon
suorittaneiden
urapoluista

17 vastausta

Kahdeksan
teemahaastattelua

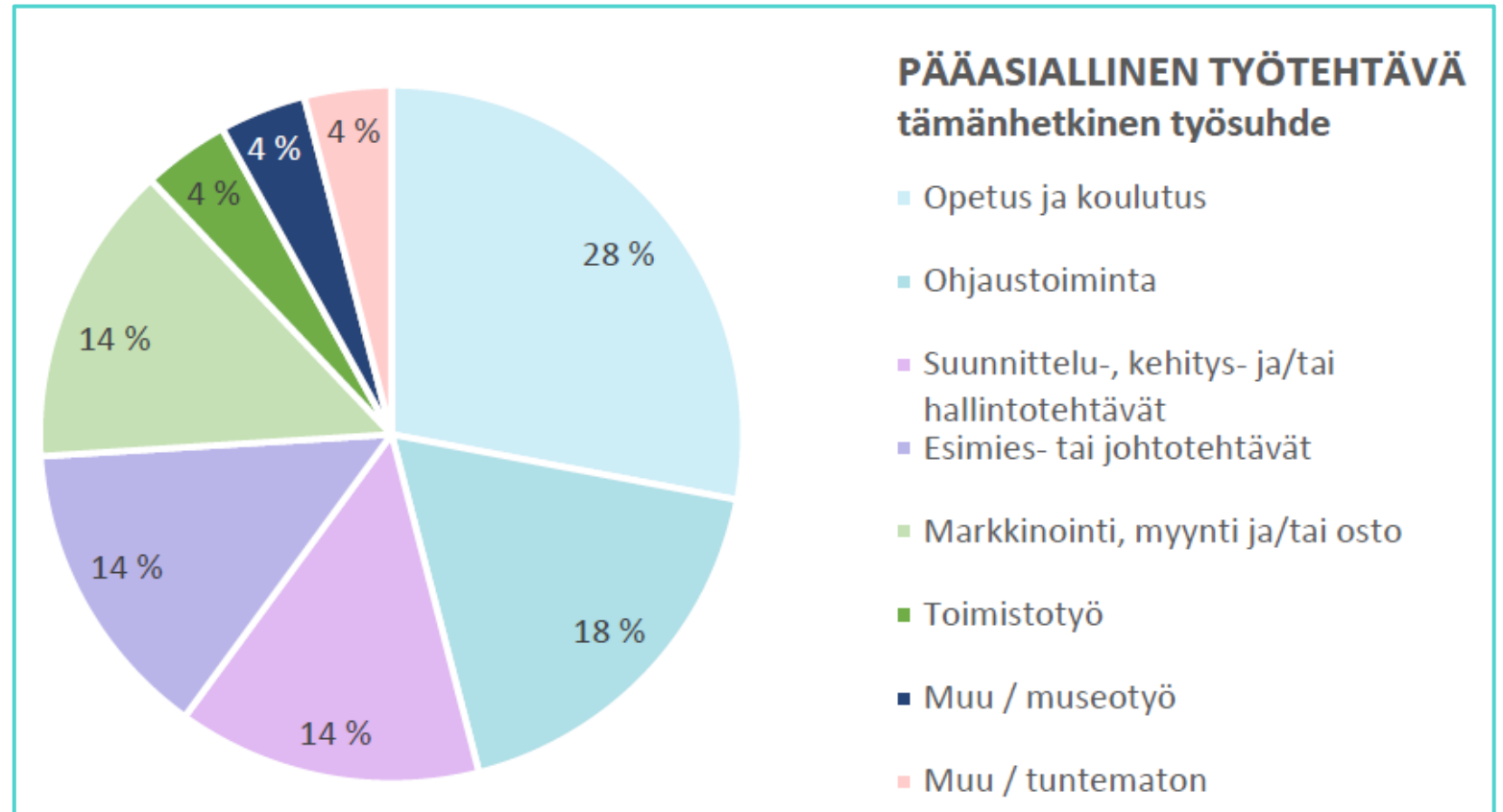
Kuusi vuonna 1996 kyselyyn
vastannutta
Yksi samaan aikaan ko.
oppilaitoksessa opiskellut
Yksi opistotasaisen tutkintonsa
2000-luvun alussa täydentänyt

AMK uraseuranta
-kyselyt

TEKSTIILIALAN ASiantuntijuus

Toimialat, tehtäväkenttä ja työelämässä hyödynnetty osaaminen

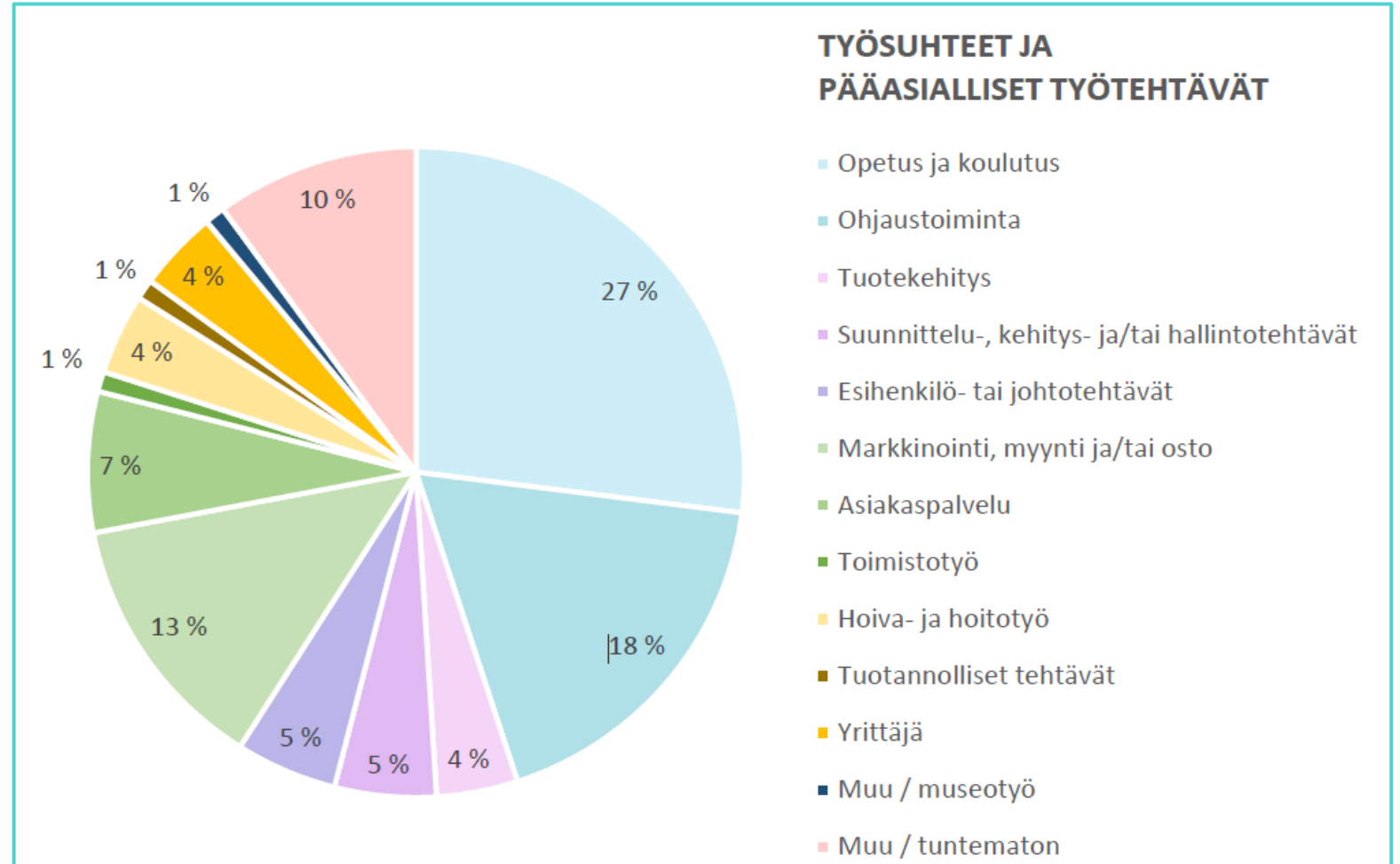
- Hieman vajaa puolet vastaajista (n=22) työskentelee opetus- ja/tai ohjaustehtävissä formaalin koulutuksen tai vapaan sivistystyön ja kolmannen sektorin kentillä.
- Myös suunnittelu-, kehitys- ja/tai hallintotehtävissä sekä esihenkilö- ja kehittämistehtävissä toimivat työskentelevät pääasiassa koulutuksen ja kulttuurin parissa.

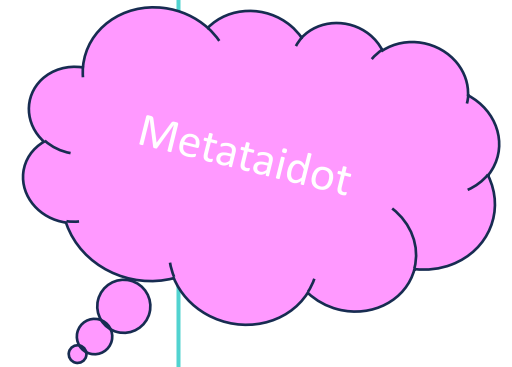
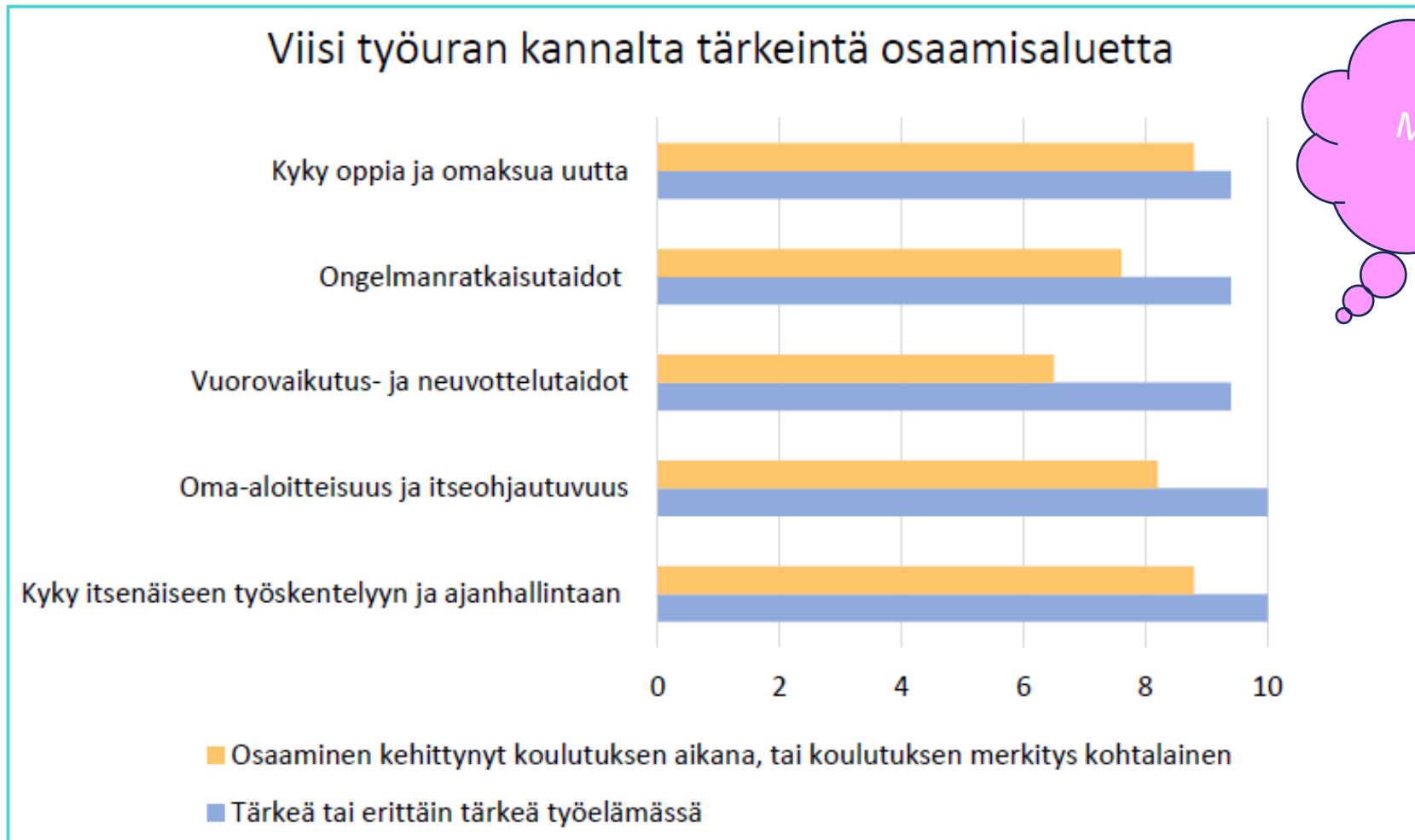
Kuvio 1. Pääasiallinen työtehtävä, tämänhetkinen työsuhde. 22 vastaajaa.

Tarkasteltaessa työtehtäviä koko urapolun näkökulmasta nousee esiin

- laajempi työtehtävien ja toimialojen skaala
- työurien vakaus → opetusalan sekä markkinointi- ja myyntityön osuus pysyy vakiona
- uralla eteneminen → esihenkilö- ja kehittämissuhteiden ylemmän korkeakoulututkinnon suorittaneilla

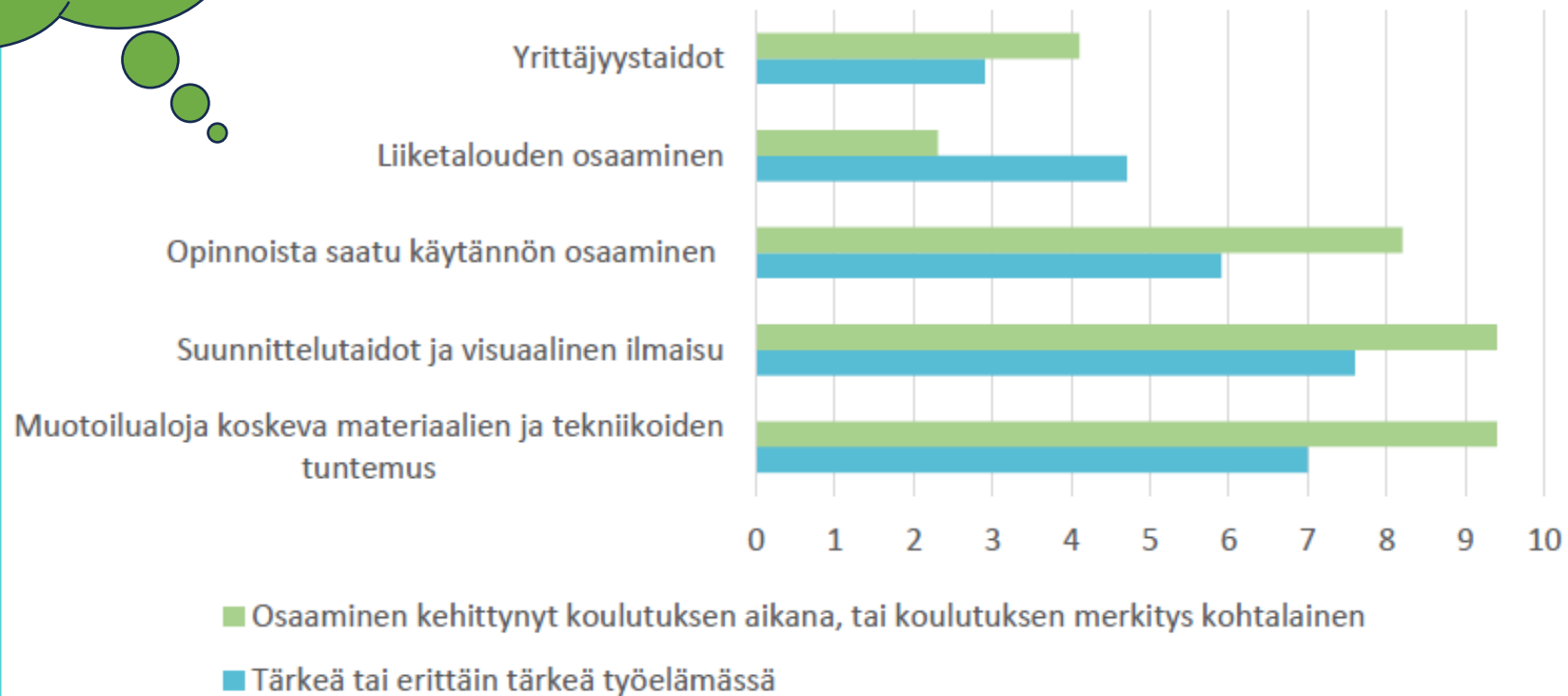
Kuvio 2. Pääasiallinen työtehtävä, koko työura. 22 vastaajaa, 97 vastausta.

Kuvio 3. Viisi työuran kannalta tärkeintä osaamisaluetta. 17 vastaajaa (Webropol-kyselyn vastaukset)

Liiketalous
vs
yrittäjyys?

Muotoilualoja koskeva osaaminen: suunnittelu, valmistus ja yritystoiminta

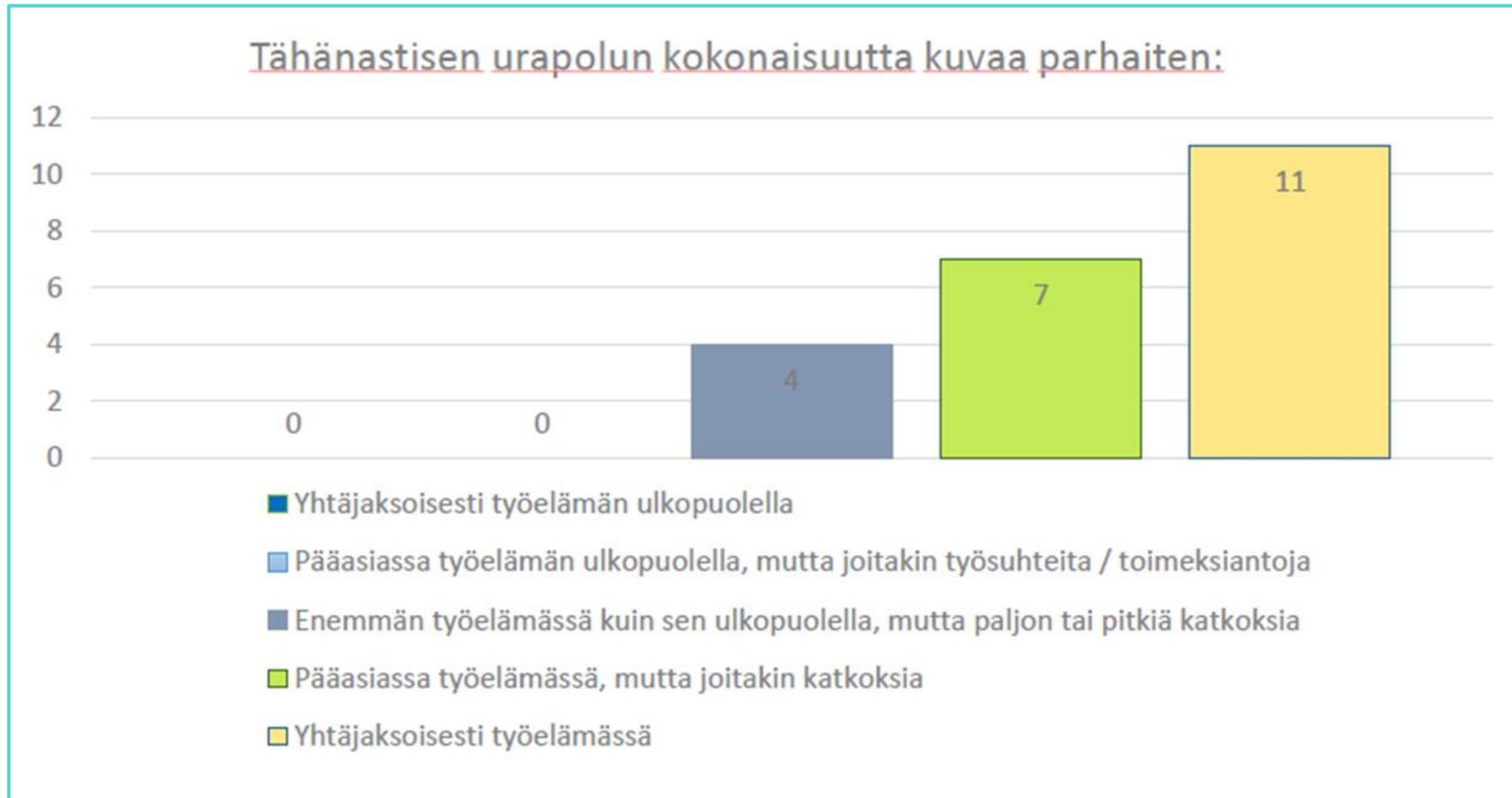

Kuvio 4. Viisi työuran kannalta tärkeintä muotoilualaan liittyvää osaamisaluetta. 17 vastaajaa (Webropol)

TEKSTIILIALAN ASIANTUNTIJUUS

Urapolut ja jatkotutkinnot

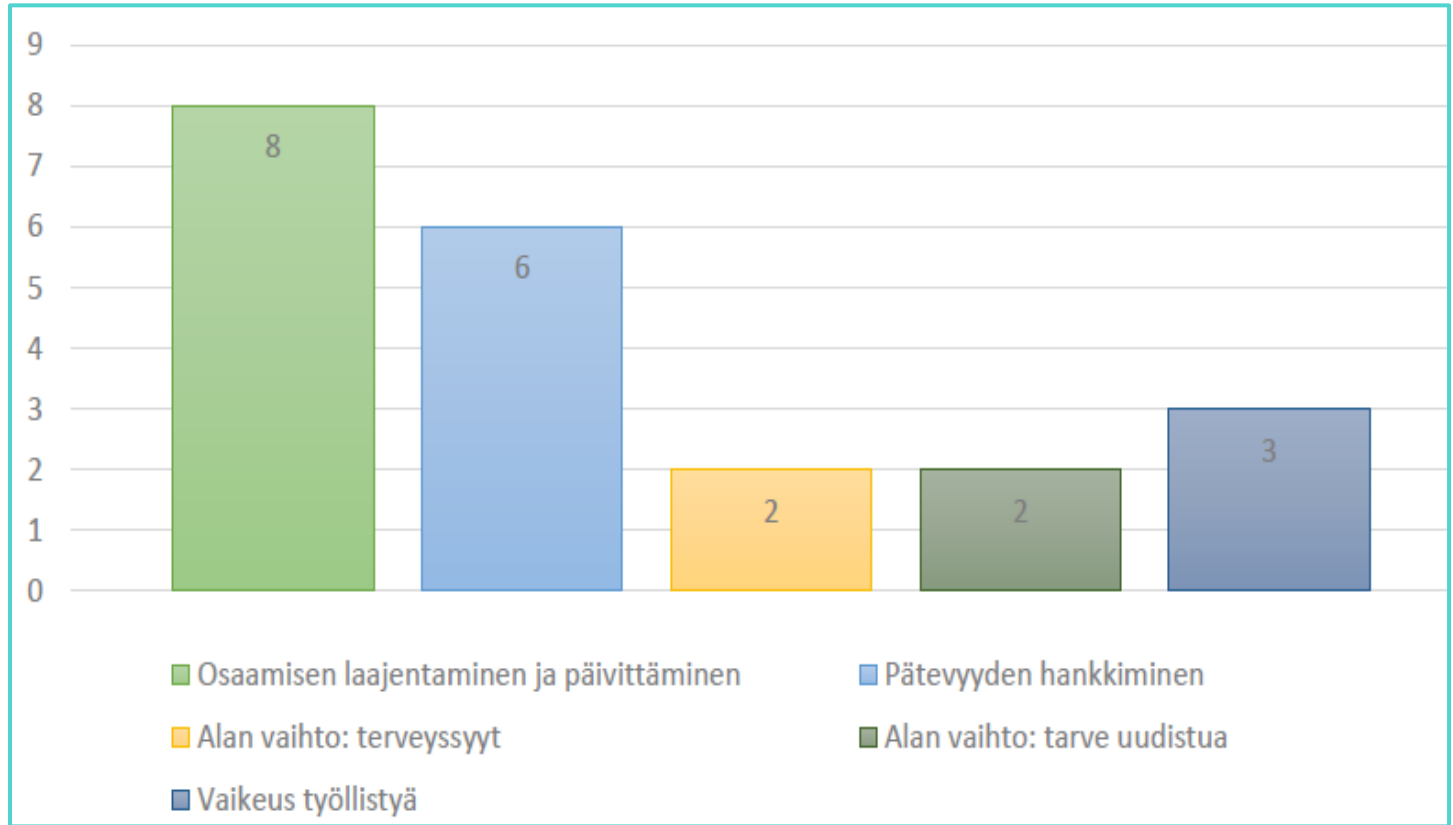
”Koulutuksen aikana rakentunut ja työelämässä tarvittu osaaminen on informanttien kuvauksissa kietoutunut kokonaisvaltaisen, erilaiset näkökulmat huomioon ottavan ja asiakaslähtöisen orientaation ympärille. Yhdessä tekstiilimateriaaleihin ja menetelmiin liittyvän osaamisen kanssa ne muodostavat tekstiilialan asiantuntijuuden ytimen.”

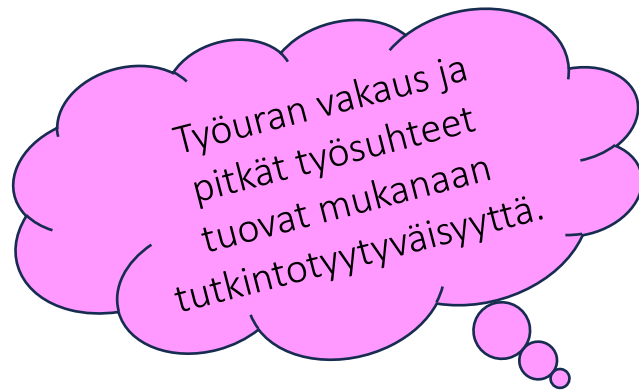
Kuvio 5. Tähänastisen urapolun kokonaisuus, 22 vastaajaa.

60% vastaajista on AMK-tutkintonsa jälkeen jatkanut ylempään tutkintoon.

- Heti valmistumisen jälkeen
→ halu oppia lisää, epävarmuus työllistymisestä tai omasta suunnasta.
- Muutaman vuoden kuluttua
→ muodollisen pätevyyden hankkiminen ja työmahdollisuuksien laajentaminen.
- Uran myöhemmässä vaiheessa
→ muutosvaihe.

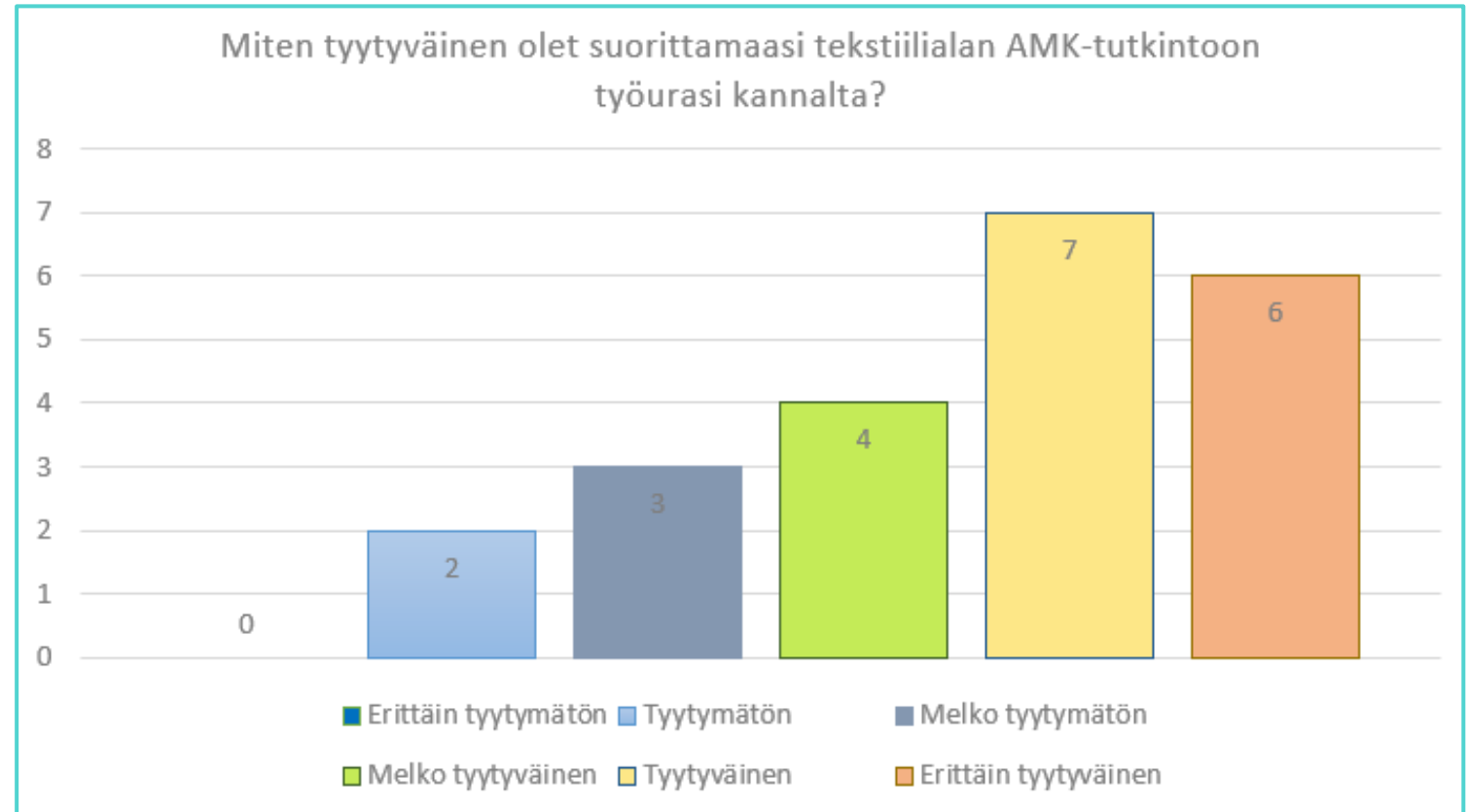
Kuvio 6. Muut tutkinnot: jatko-opintoihin hakeutumisen syyt (n=21).

77 % vastaajista oli melko tyytyväinen, tyytyväinen tai erittäin tyytyväinen tutkintoonsa.

Tyytymättömyyttä tuottivat

- työllistymisen hitaus ja
- kokemus koulutusta tai omia toiveita vastaavien työpaikkojen puutteesta.

Kuvio 7. Tyytyväisyys koulutukseen (n=22).

AMMATILLISEN TOIMIJUUDEN TEKIJÄT

Yksilölliset tekijät

Motivaatio

Opintoja edeltävä osaaminen ja koulutukselle asetetut realistiset odotukset luovat motivaatioperustan – ja kasvualustan positiivisille oppimiskokemuksille.

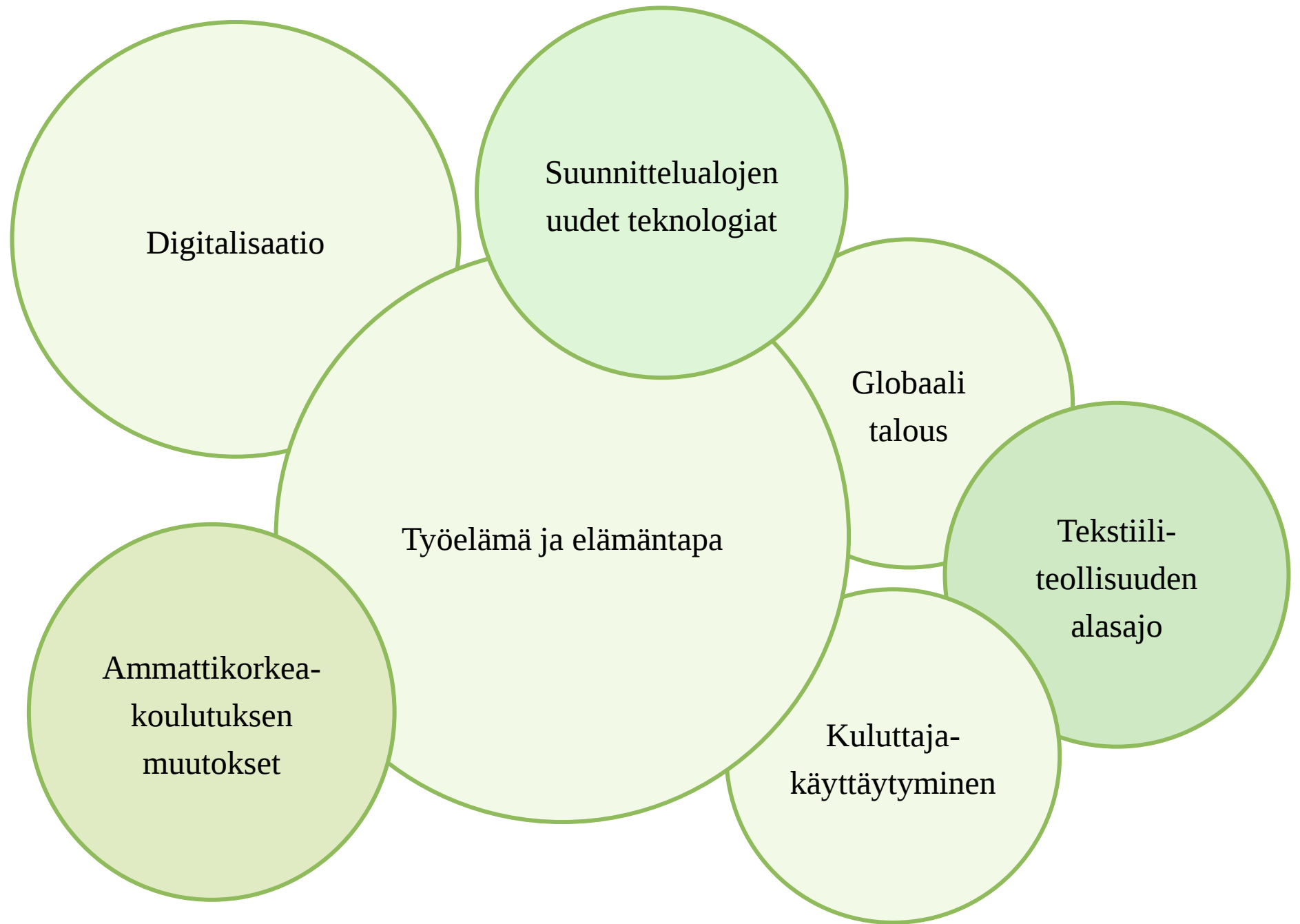
Oppimis- kokemukset

Positiiviset oppimiskokemukset näyttävät antava valmiuksia tarttua haasteisiin ja tehdä omannäköisiä valintoja. Ne luovat pohjaa oman osaamisen ja kyvykkyyden kokemukselle myös muilla kuin suoraan koulutusta vastaavilla aloilla.

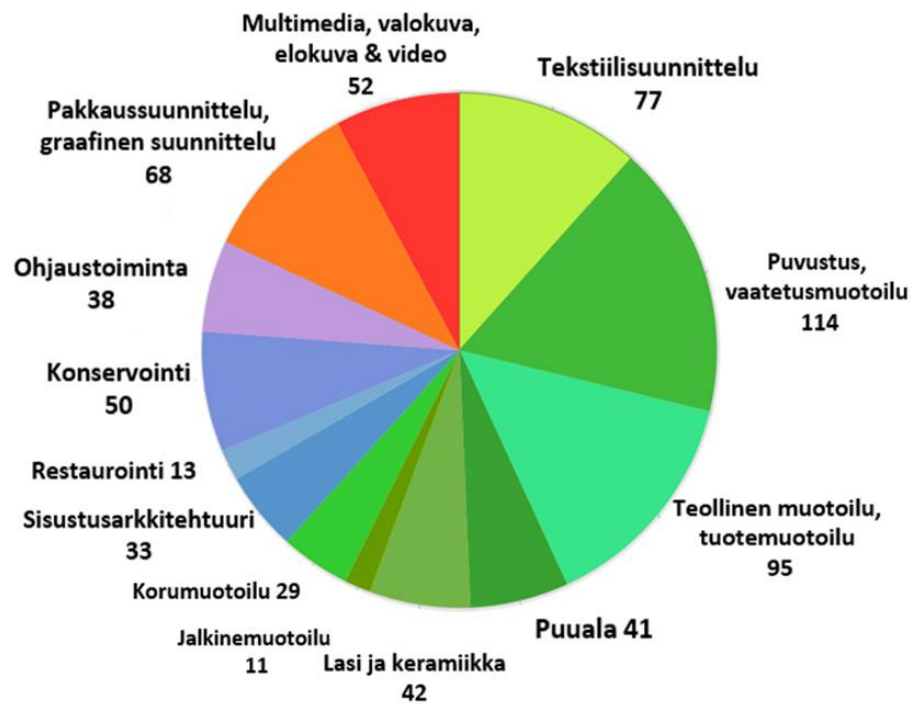
Nopea työllistyminen

Nopea työllistyminen on tutkimukseni informanteilla vahvistanut sekä ammatillisen identiteetin rakentumista että toimijuuden tuntoa.

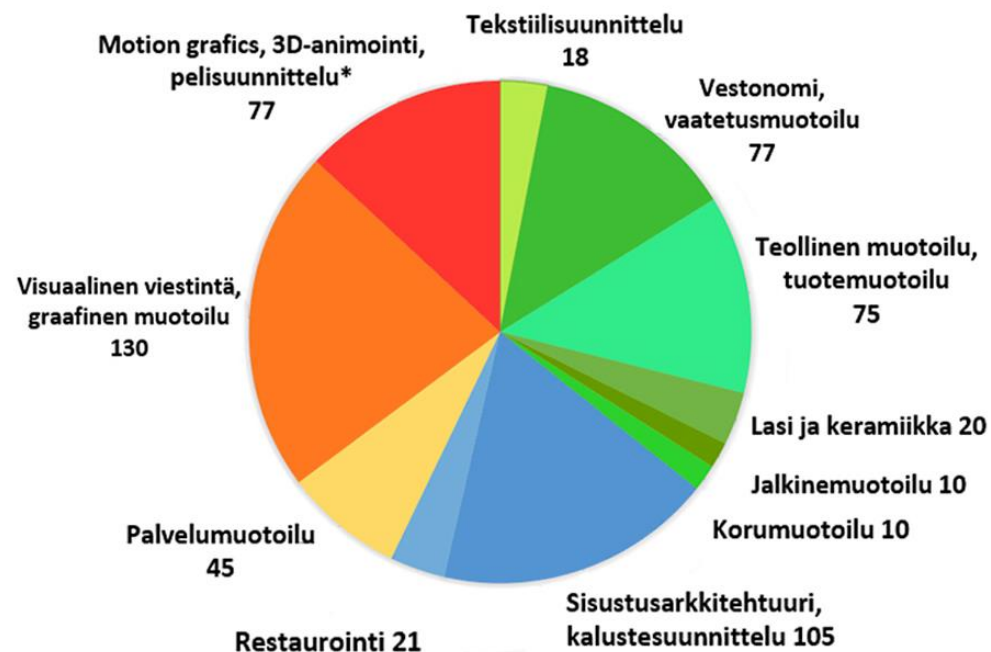
2000-luvun taitteen toimintaympäristö

2004

2024

Muotoilualan aloituspaikat ammattikorkeakouluissa 2004 - 2024

Lähde: Ammattikorkeakoulujen valintaopas 2004, Opintopolku.fi

Nevala Eija 2024. Muotoilun muuntuvat ammattikuvat. Seurantatutkimus tekstiilialan AMK-tutkinnon suorittaneiden urapoluista ja ammatillisen toimijuuden toteutumisesta.

TEKSTIILIALAN ASiantuntijuus

Tämä hetki ja tulevaisuus?